

Gespreksnotitie alternatief voor HNI

Deze notitie is bedoeld om in te brengen in het technisch overleg met ambtenaren van de gemeente Utrecht ter verkenning van een alternatief voor HNI in Vogelenbuurt en Tuinwijk, mogelijk ook toe te passen in andere vergelijkbare oude wijken.

We gaan uit van de volgende aannames.

1. Op dit moment is de scheiding van bepaalde afvalstoffen vóóraf de preferente methode om hergebruik mogelijk te maken. Voor papier en groente-fruit-tuinafval (**gft**) zal dit wel zo blijven, voor andere stoffen biedt in de toekomst nascheiding mogelijk een optie.
2. De stroom plastic-blik-pak (**pbp**) is de omvangrijkste, in ieder geval qua volume.

Een alternatieve methode van afvalinzameling voldoet idealiter aan de volgende criteria.

1. Scheiding vooraf van de relevante hoofdstromen: gft, pbp, glas, papier, restafval.
2. Beperking van (te verbranden) restafval. De inzamelmethode moet hiertoe een impuls geven.
3. Geen aanslag/beslag op schaarse en kwetsbare publieke ruimte.
4. Hoog serviceniveau naar burgers, in het bijzonder kwetsbaren (ouderen, mensen met beperking), met mogelijkheid van individuele keuze (maatwerk).
5. Komt tegemoet aan arbo-wensen vuilnisophaal.
6. Kostenefficiënt, belangrijk maar niet overheersend. Niet *'penny wise, pound foolish'*, anders gezegd: niet voor enkele euro's besparing realiseren in ruil voor honderden euro's overlast.

Een alternatief moet voorts zo veel mogelijk uitgaan van bestaande (dus werkbaar gebleken) processen/inspanningen en bestaande technologie.

Voorstel

Het alternatief voor HNI bestaat uit de volgende componenten.

1. Afval kan uitsluitend worden aangeboden in per afvalstroom geormerkte (apart gekleurde) citybin of klike, waarbij drie afvalstromen worden onderscheiden: gft, pbp en restafval.
 - **Toelichting**
Papier en glas worden door bewoners naar de kringloopstations in/nabij de wijk gebracht. Deze liggen in de loop naar alle nabije supermarkten, dus een klein volumen is gemakkelijk in de tas mee te nemen. Voorwaarde is wel: tijdige lediging van de betreffende containers.
Het beperken tot de aanbieder in mechanisch te ledigen klike of citybin komt tegemoet aan de arbo-wensen.
Afval dat op een andere manier dan in klike of citybin aan de straat wordt gezet wordt niet opgehaald en is beboetbaar.
De opzet realiseert tevens het doel 'zakken van de straat' en elimineert het risico op het ontstaan van zwerfafval door scheuren of aangevreten worden van de afvalzakken.
2. Voor gft en pbp kunnen bewoners óf een citybin óf een klike ontvangen, voor restafval uitsluitend een citybin.
 - **Toelichting**
Hoewel de samenstelling van de wijk (bovenwoningen, tuinen zonder achterom) de inzet van klike's voor de meeste bewoners niet werkbaar maakt, kan dit voor een minderheid toch wel een optie zijn. Het betreft de woningen die wel een 'achterom' hebben, alsook woningen met bewoners die bereid zijn de klike 'binnendoor hun huis' aan de straat te zetten. Dit is ook nu al waarneembaar voor de gft-klike's. Het is voorts niet ondenkbaar dat meerdere woningen (bijvoorbeeld met een gedeelde achtertuin) samen voor een klike kiezen. De op deze manier alsnog aangeboden klike's vormen een extra impuls voor afvalscheiding.
Voor de categorie restafval wordt geen klike aangeboden, maar uitsluitend een citybin. De inhoud van de citybin is 'taakstellend' en stimuleert daarmee de beperking van deze categorie afval. Onderstaand ter toetsing een calculatie van de haalbaarheid hiervan.
Bewoners kunnen ook afzien van de citybin of klike voor de stromen pbp en gft, hetzij omdat zij pbp zelf willen wegbrengen naar de kringloopstations in de buurt, hetzij omdat zij nauwelijks gft voortbrengen.

3. Twee ophaalrondes aan huis per week (bestaand), gespreid in de week (zeg: maandag en vrijdag).

➤ **Toelichting**

Op dit moment zijn er al twee ophaalrondes per week op aaneengesloten dagen voor respectievelijk restafval en gft. De spreiding van de ophaalrondes stemt optimaal af op het genereren van afval door de week heen.

4. Per ophaalronde zijn twee soorten afval aan te bieden, te verzamelen door een duo-compartiment vuilniswagen. Gezien de omvang van de stromen lijkt een plausibel schema:
 - o ophaalronde 1: pbp en restafval
 - o ophaalronde 2: pbp en gft.

➤ **Toelichting**

De stroom plastic-pak-blik (pbp) is de omvangrijkste, in ieder geval qua volume, vandaar dat inzameling tweemaal per week plaatsvindt. Overigens is het volume aan de bron (gebruiker die weggooit) drastisch te beperken door pletten of vouwen. De verwachting is dat niet elk huishouden (denk aan de vele eenpersoonshuishoudens) twee maal per week pbp zal aanbieden. Afhankelijk van empirische bevindingen is uiteraard een andere configuratie van het ophaalschema mogelijk.

5. Een maal per week aanbieding grofvuil op afspraak (bestaand).
6. Een incidenteel groot volumen restafval op afspraak bij het grofvuil.

➤ **Toelichting**

Incidenteel kan een huishouden een grotere hoeveelheid restafval hebben (bijvoorbeeld bij een opknopbeurt van het huis) of restafval dat niet in de citybin past. Hiervoor is een afspraak in de ophaalronde grofvuil te maken. Afval dat tijdens de grofvuilronde zonder afspraak aan de straat wordt gezet wordt niet opgehaald en is beboetbaar.

7. Bestaande kringloopstations gehandhaafd voor de functionaliteiten papier, glas en pbp en uitgebreid met restafvalcontainers (al deels gerealiseerd).

➤ **Toelichting**

Voor bewoners die tussentijds (door de week heen) bepaald restafval (bijvoorbeeld luiers) kwijt willen. Nader te bezien of deze restafvalcontainers openbaar of uitsluitend met een pas voor buurtbewoners toegankelijk zijn.

Alternatieve suggestie pbp

Voor pbp (volumineus maar licht van gewicht) oogt een relatief zware citybin als een (letterlijk) zwaar middel. De citybin zelf is mogelijk zwaarder dan de pbp-inhoud. Zakken om pbp aan te bieden zouden op een of andere manier moeten zijn 'verankerd' (tegen verwaaiing). Die verankering zou voor een efficiënte inzameling door de ophaaldienst met een snelle beweging moeten zijn op te heffen. Suggestie is om per huishouden een (mogelijk dekselloze) citybin als houder voor een zak met pbp aan te bieden. De zakken zijn door de ophaaldienst met een lichte beweging uit de houder te verwijderen.

De 'taakstellende' citybin voor restafval

In het voorstel wordt de één maal per week te ledigen citybin (40 liter)¹ de enige manier om restafval aan te bieden, even afgezien van de aanbieding op afspraak van grofvuil en de restafvalcontainers bij de kringloopstations. De vraag is: is dit haalbaar?

Op dit moment brengen huishoudens in Utrecht 220 kilo restafval (exclusief grofvuil) per inwoner per jaar voort. De Vogelenbuurt scoort beter met 200 kilo restafval (exclusief grofvuil). Dit is het gemiddelde stortgewicht van de inzamelroute die Vogelenbuurt rijdt, gedeeld door het aantal huishoudens in dit verzorgingsgebied. Het lagere gewicht kan overigens ook verklaard worden doordat bewoners van Vogelenbuurt gewoon minder afval hebben (bijvoorbeeld geen tuinafval). De stroom restafval is als volgt in gewichtsfracties te analyseren²:

- 38% gft
- 19,5% pbp

¹ Een mogelijk alternatief voor de citybin (40 liter) is het aanbieden van 2 KSB-emmers (20 liter), zie voor toelichting in de bijlage. Is mogelijk voor bewoners (met bovenwoning) en de ophaaldienst zelf (tilgewicht) te prefereren.

² Bron: opgave Gerhard Schoonvelde, senior beleidsadviseur gemeente Utrecht.

- 14% papier-karton

In totaal bevindt zich nog ruim 140 kg aan herbruikbare grondstoffen in het restafval. Het aandeel in het volume restafval van pbp is overigens veel hoger dan het aandeel in het gewicht, betreft namelijk ruim de helft daarvan.

Het bestaande gewicht restafval in Vogelenbuurt is dus $(200 : 52 \approx)$ 4 kilo per persoon per week. Een huishouden van 4 personen zal waarschijnlijk niet vier maal het gemiddelde afval per persoon voortbrengen, een huishouden van 1 persoon waarschijnlijk wat meer dan het gemiddelde per persoon. Globaal zal het op te halen gewicht dus in een bandbreedte van (laten we zeggen) 6 tot 12 kilo per week per huishouden liggen. De omvang van de citybin lijkt hiervoor toereikend. Komt bij: dit is gegeven de bestaande restafvalstroom, die ongetwijfeld kleiner zal worden als ook gft en (vooral) pbp voortaan gemakkelijk aan huis kunnen worden aangeboden.

Conclusie: 'taakstellende' citybin om restafval te beperken is haalbaar.

Resumerend

Deze notitie is bedoeld om in te brengen in het technisch overleg met ambtenaren van de gemeente Utrecht ter verkenning van een alternatief voor HNI in Vogelenbuurt en Tuinwijk, mogelijk ook toe te passen in andere vergelijkbare oude wijken. De notitie vormt dus een stap in een verkennende dialoog en betreft geen voltooid eindproduct. Op onderdelen zal aanpassing mogelijk kunnen zijn.

De auteurs menen een voorstel te doen voor een manier van inzameling die afvalscheiding bevordert, stimuleert tot reductie van restafval, het serviceniveau naar de burgers handhaaft, geen aanslag op de openbare ruimte pleegt, risico op zwerfafval beperkt, tegemoet komt aan arbo-wensen van de vuilnisophaal en er qua kosten waarschijnlijk uit kan.

Utrecht, 18 mei 2017,
Coördinatiecomités Afvalinzameling Vogelenbuurt en Tuinwijk.

Bijlage: achtergrondinfo

Huidige situatie Vogelenbuurt

- 1 maal per week (donderdag): inzameling restafval in zakken aan huis
- 1 maal per week (vrijdag): inzameling gft in klike's en citybins aan huis
- optie: aanbidding papier, glas en pbp (plastic/blik/pak) aan kringloopstations in/annex wijk:
 - o Draaiweg (in de loop naar supermarkt)
 - o Noorderstraat (in de loop naar supermarkt)
 - o Willem van Noortplein (in de loop naar supermarkt)
 - o Stieltjesstraat
 - o Blauwkapelseweg
 - o of elders.
- 1 maal per week (woensdag) grof vuil op afspraak.

Sommige bewoners brengen bij het boodschappen doen glas, papier en pbp naar kringloopstations elders (winkelcentra Tuindorp/Overvecht).

Standaardsituatie bij invoering 'Het Nieuwe Inzamelen' (HNI)

- geen inzameling restafval aan huis
- 1 maal per 3 weken: inzameling papier en pbp, door middel van geoormerkte klike's, door bewoners te brengen naar een 'aanbiedplaats klike's' per straat
- 1 maal per week gft
- netwerk van restafvalcontainers in wijk
- kringloopstations zoals bestaand (of met enige uitbreiding)

Belangrijkste alternatieve elementen voorstel Vogelenbuurt/Tuinwijk t.o.v. HNI

- (Bestaande) ophaalrondes aan huis gehandhaafd: aanbidding gft, pbp en restafval aan huis
- Duocompartiment vuilniswagen
- Voor pbp naast klike ook citybin en voor restafval uitsluitend citybin
- Geen ondergronds containernetwerk restafval.

Inzamelmiddelen

Utrecht heeft voor de levering van kliko's en citybins een contract met [Eurobins B.V.](#). Hieronder de info met betrekking tot de relevante inzamelmiddelen.

Kliko (60-80 liter)	Citybin (40 liter)	KSB-emmer (5-25 liter)
		
Info Eurobins: Voor kleine volumes, maar toch het gemak van wieltes en een goede hoogte zijn er ook 60 liter en 80 liter minicontainers. Deze 60-80 liter minicontainer kunnen op de KAM of met een zijlader geleegd worden. We hebben vele kleuren op voorraad. Voor verdere specificaties kunt u onze brochure downloaden.	Info Eurobins: De Citybin is een klein volume container, die wel geleegd kunnen worden met de inzamelauto. Met 40 liter is de container compact, maar voor iedere fractie inzetbaar. Door de officiële opnamerand kan de Citybin ook nog voorzien worden van een chip. Hierdoor kan de lediging efficiënt en geregistreerd plaatsvinden, in geval van huis-aan-huisinzameling. De Citybin is ook met rollen en een verlengde handgreep verkrijgbaar. Hierdoor hoeft de container niet getild te worden, maar kan deze ook worden gerold. Naast deze aanpassingen kan de Citybin ook voorzien worden van een persoonlijke opdruk naar wens en in vele kleuren leverbaar.	Info Eurobins: Scheiden van afval moet zo dicht als mogelijk bij de bron gebeuren. Dat geeft de beste resultaten. Onze KSB emmer is daar uitermate voor geschikt. In diverse kleuren en diverse maten is deze emmer te verkrijgen. Van 5 tot 25 liter, blijft deze emmer handzaam en moeiteloos op te bergen in ieder keukenkastje.